

NOTITIE

Onderwerp : VNG standpunt asbestdakverbod

Van : Edward Stigter

Aan : Eerste Kamercommissie voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO)

Datum : 21 maart 2019

Het asbestdakverbod gaat per 1 januari 2025 in. De VNG vindt het asbestdakenverbod belangrijk vanuit oogpunt van volksgezondheid maar heeft vraagtekens bij de randvoorwaarden voor sanering en handhaving. Deze moeten tijdig geregeld worden. Onze focus in dit memo ligt vooral bij particuliere huiseigenaren. Agrarische bedrijven en corporaties hebben meer instrumenten, koppelkansen en financiële tegemoetkomingen tot hun beschikking.

Indien aan de volgende randvoorwaarden niet worden gerealiseerd, is geen gemeentelijke handhaving van het verbod mogelijk in de woningbouw:

1. Haalbaarheid en betaalbaarheid van de sanering vóór 2025 voor particuliere eigenaren van asbestdaken;
2. Uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van handhaving asbestdakenverbod voor de periode vanaf 2025 voor gemeenten en omgevingsdiensten;
3. Handhaving blijft een gemeentelijke afweging. Als aan voorgaande voorwaarden niet is voldaan, is handhaving niet de oplossing.

Intussen maken meer gemeenten zich zorgen over het verbod omdat er nog geen zicht is op het vervullen van deze randvoorwaarden. Er is geen landelijk beeld van de saneringsopgave, geen asbestfonds terwijl de subsidie al is opgedroogd en werken sommige wetten zoals de Flora-en Faunawet de sanering niet mee. Ondertussen blijkt uit onderzoek van de Consumentenbond dat [verzekeraars hun voorwaarden bij opstalverzekeringen al hebben aangepast](#) en vergoeden brandschade en asbestsanering niet meer volledig. Hier kunnen particuliere huisbezitters op failliet gaan en gemeenten voor enorme kosten plaatsen. Huiseigenaren maken zich daar terecht zorgen om en melden zich bij gemeenten. Een nu al onverzekerbaar (en dus onverkoopbaar) huis is voor een woningeigenaar een veel urgenter probleem op dit moment dan de mogelijke gemeentelijke handhaving vanaf 2025.

De VNG neemt deel aan de ondersteuning uitvoeringspraktijk: communicatie richting gemeenten over wat zij samen met omgevingsdiensten kunnen doen en faciliteren van uitwisseling van kennis en praktijkervaring. Dit doet VNG samen met het programma Versnellingsaanpak asbestdakensanering. Na het opbouwen van het netwerk met koplopergemeenten in 2018 zal de VNG in 2019 ook meer gaan inzetten op verbreding van het netwerk met andere gemeenten. Het doel is de saneringsopgave zoveel als mogelijk vóór 2025 te realiseren zodat handhaving niet nodig is. Dit zal echter niet het vertrouwen geven om de saneringsopgave te halen. Om het vertrouwen wel te krijgen dat de opgave haalbaar vragen wij om het volgende :

- Er is een inventarisatie van asbestdaken nodig, zodat gemeenten (en inwoners) inzicht hebben in de omvang en aard van de saneringsopgave.

- Er is landelijke communicatie nodig voor bewustwording. Gemeenten kunnen dat niet alleen. Eigenaren moeten weten dat ze een asbestdak hebben, dat vanaf 2025 een verbod komt en dat asbestdaken daarna (waarschijnlijk) onverzekerbaar zijn. Voor de communicatie worden gemeenten ondersteund met voorbeeldmateriaal en kennistafels via het programma Versnellingsaanpak asbestdakensanering. Communicatie over deze kosten, risico's en consequenties is echter ook nodig richting gemeenten en provincies.
- Voor betaalbaarheid van sanering is belangrijk dat er zo snel mogelijk goede en voldoende financiële arrangementen zijn voor eigenaren van asbestdaken, zodat eigenaren niet extra financiële zorgen krijgen. Eigenaren krijgen mogelijk te maken met een stapeling van kosten door de asbestsanering, energietransitie, funderingsproblemen en zorgkosten. Een stapeling maakt de opgave complex en duur en een wijkaanpak lastig. Dit zorgt ervoor dat een deel van de inwoners zo (nog verder) in de financiële problemen komt. Dit aspect moet worden meegenomen bij het maatwerk. Gemeenten gaan niet iemand uit zijn huis zetten omdat asbest op het dak zit terwijl de eigenaar de sanering niet kan betalen. Dwangsommen opleggen aan bewoners zonder geld of perspectief willen gemeenten niet.

In Nederland is er een steeds groter wordende groep werkenden die de huishoudbegroting niet meer sluitend krijgt door stijgende (vaste) lasten ten opzichte van hun (lage) inkomen. [Recent heeft de VNG daar een position paper over geschreven met acht concrete maatregelen om dat tegen te gaan.](#)

- Bij de vormgeving van een asbestfonds moet ook duidelijkheid komen over wat dit voor gemeenten betekent (omvang financiële bijdrage, mogelijkheden om te sturen op financiële risico's) en wat consequenties voor inwoners zijn als de gemeente en/of provincie niet aansluit. Er zit een afbreukrisico aan het asbestfonds.
- Ook gemeenten zullen kosten moeten maken als er wel een handhavingslast bij komt. De handhavingslasten moeten in beeld worden gebracht door een artikel 2-onderzoek uit de Financiële Verhoudingswet. Het is niet voldoende dat de staatssecretaris stelt dat de handhavingslasten voor gemeenten laag zijn omdat wordt ingezet op een totale sanering voor 31 december 2024. Gemeenten verwachten dat de sanering tot nu toe 'laaghangend fruit' betreft, dat de lastige gevallen nog komen en dat een aanzienlijk deel niet voor 2025 gesaneerd wordt. Gemeenten willen duidelijkheid over welke handhavingscapaciteit zij moeten gaan inzetten vanaf 2025 en welke ambities en scenario's daarbij mogelijk zijn (niet of steekproefsgewijs handhaven tot alle panden handhaven, spreiding over welke periode, etc.). Gemeenten moeten zelf de keuze kunnen maken of zij de handhaving deels of geheel laten uitvoeren door omgevingsdiensten, wij wensen dus geen aanpassing van het basistakenpakket omgevingsdiensten.
- Per amendement is vastgelegd dat er een wettelijk evaluatiemoment volgt in 2022. Gemeenten willen hierbij betrokken worden. De evaluatie zal moeten uitwijzen of het verbod haalbaar is.

Heeft u vragen? Bel of mail richard.vanvliet@vng.nl op 06 575 93 158